

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาโรงเรียน ประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ศึกษาระดับปฏิบัติงานการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู

2. เปรียบเทียบระดับปฏิบัติงานการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักการจิตวิทยาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของบริหารและครู โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน

3. ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปผลการวิจัยจะมี 3 ข้อตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ระดับปฏิบัติงานการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเรียงลำดับความคิดเห็นจากค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการแก้ไขปัญหา ด้านการป้องกัน ลำดับรองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน และลำดับจากค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อ

2. การเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักการจิตวิทยาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความเห็นของผู้บริหาร และครูโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน โดยจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และระยะเวลาการปฏิบัติงาน มีดังนี้

2.1 เพศ เป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูเพศหญิงสูงและเพศชาย มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า ผู้บริหารและครูเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่น่าสนใจ คือ ด้านการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารและครูเพศหญิงสูงกว่าผู้บริหารเพศชาย มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารและครูเพศชายสูงกว่าเพศหญิง มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารและครูเพศชายสูงกว่าเพศหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 อายุ เป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่น่าสนใจ คือ ด้านการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารและครูที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

2.3 วุฒิการศึกษา เป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิกศศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี-ปริญญาตรี และวุฒิกศศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่น่าสนใจ คือ ด้านการป้องกัน ผู้บริหารและครูสูงกว่าปริญญาตรี และวุฒิกศศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี-ปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการส่งต่อ ผู้บริหารและครูวุฒิกศศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี-ปริญญาตรี และวุฒิกศศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.4 ระยะเวลาการปฏิบัติงาน เป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูระยะเวลาการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่น่าสนใจ คือ ด้านการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารและครูต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารและครู 10 ปีขึ้นไป และต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการป้องกัน ผู้บริหารและครูต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้บริหารและครูต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้น มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ปัญหาที่พบ ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลนักเรียนยังขาดข้อมูลเชิงลึก เนื่องจากผู้ปกครองไม่มีเวลาให้ความร่วมมือ หรือให้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากครูประจำชั้นมีภาระงานอย่างอื่นมากจึงไม่ค่อยได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เอกสารข้อมูลบางครั้งซ้ำซ้อนในเรื่อง การกรอกประวัติ และรายละเอียดมากเกินไป ข้อมูลนักเรียนไม่ตรงกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือความเป็นอยู่ปัจจุบันของนักเรียน และผู้ปกครอง จำนวนนักเรียนในห้องมีมากเกินไปใน 1 ห้องเรียน นักเรียนไม่สามารถรู้จักตนเอง และไปกล่าวต้อบ นักเรียนมีพฤติกรรมเรียกร้องความสนใจ และมีปัญหาในการปรับตัว และผู้ปกครองมีปัญหาหย่าร้างกัน

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ เยี่ยมบ้านนักเรียนมากขึ้น และสัมพันธ์เพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้เคียงกับนักเรียน เพื่อเก็บรายละเอียดของข้อมูล จัดทำฐานระบบข้อมูลนักเรียน ผู้ปกครอง ให้มีการเคลื่อนไหวเป็นปัจจุบัน ควรมีการจัดสรรเวลาให้ครูที่ปรึกษาได้พบกับนักเรียนให้มากขึ้น จัดกิจกรรมพบปะผู้ปกครองเพื่อความสำคัญของการให้ข้อมูลนักเรียนตลอดจนความร่วมมือของผู้ปกครอง ให้กำลังใจนักเรียน และอบรมบ่มนิสัยเรื่องคุณธรรม และจริยธรรม เป็นต้น และครูทุกคนควรมีความกตัญญูหลังของนักเรียน เพื่อให้เข้าใจปัญหาของนักเรียน

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

ปัญหาที่พบ ได้แก่ แบบทดสอบ เครื่องมือในการคัดกรองขาดความเที่ยงตรง ขาดข้อมูลบางส่วนของนักเรียน เช่น ปัญหาทางบ้าน ชุมชน ผู้ปกครองบางส่วนที่มีปัญหาไม่แจ้งข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนแก่ครูที่ปรึกษา นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงไม่ค่อยได้รับการดูแลจากผู้ปกครองเท่าที่ควร และการใช้เครื่องมือคัดกรองบางอย่างต้องอาศัยความชำนาญในการแปลผล

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ คัดแบบทดสอบเครื่องมือให้มีความเที่ยงตรง ควรจัดทำแบบบันทึกพฤติกรรมที่มีปัญหาให้ชัดเจน ควรสอนเสริม และพูดคุยขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง ในการคัดกรองข้อมูลนักเรียนนั้นควรศึกษาอย่างน้อย 3 เดือนขึ้นไปจึงจะทราบพฤติกรรมของนักเรียน และควรเอาใจใส่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงให้มากขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาได้ทันเวลา

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ปัญหาที่พบ ได้แก่ เวลาที่จะส่งเสริมนักเรียนไม่ค่อยเอื้ออำนวย นักเรียนบางส่วนขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง เด็กนักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ สอนกิจกรรมบางประเภทไม่เหมาะสมกับนักเรียน ไม่มีสถานที่จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนได้แสดงออกความสามารถ และผู้ปกครองขาดการมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ครูควรส่งเสริมนักเรียนที่มีความถนัดในด้านต่างๆ เช่น ดนตรี กีฬา ให้คำปรึกษา และกระตุ้นเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายบุคคล ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ต้องจัดสรรเวลาให้ตรงกัน ผู้ปกครองต้องยอมรับความพิเศษในตัวเด็ก รับฟังข้อเสนอแนะของคุณครู อบรมนักเรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของอนาคตตนเอง นักเรียนควรเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน และเรียนปนเล่นให้ดีขึ้น จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล การสอนเสริม พูดคุยขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง เรียกผู้ปกครองหาหรือแนวทางแก้ปัญหา จัดโครงการพัฒนาสื่อและนวัตกรรม ครู โรงเรียนควรที่จะประชุมผู้ปกครองให้รับทราบ (กลุ่มนักเรียนเป้าหมาย) เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมบุตรหลานตน และให้นักเรียนได้ทำในสิ่งที่ชอบ และให้นักเรียนได้แสดงออกตามศักยภาพของแต่ละคน

3.4 ด้านการป้องกัน

ปัญหาที่พบ ได้แก่ คุณครูไม่สามารถป้องกันนักเรียนได้ตลอดเวลา ดูแลได้แต่เวลาที่นักเรียนอยู่ภายในโรงเรียน การรู้จักเด็กเป็นรายบุคคลและการคัดกรอง จะทำให้พบกลุ่มเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาต่างๆ แต่ครูไม่สามารถป้องกันได้โดยลำพัง การป้องกันปัญหาต่างๆ ของผู้เรียนทำได้ไม่ทั่วถึง เพราะมีนักเรียนจำนวนมาก ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการดูแลนักเรียนเท่าที่ควร และขาดความเอาใจจริงเอาใจ

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ สังเกตความต้องการในพฤติกรรมนักเรียนเพื่อช่วยเหลือได้ ถูกจุด กระตุ้นเสริมสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก ต้องทำต่อเนื่อง และจริงจังเป็นปัจจุบัน ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองให้ช่วยกันป้องกันแก่บุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ ครูสนทนา พูดคุย สร้างความสนิทสนมให้กับนักเรียนให้มากขึ้น ศึกษาข้อมูล และขอความร่วมมือในการป้องกันผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ครูแนะแนว ฯลฯ และครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง

3.5 ด้านการแก้ไขปัญหานักเรียน

ปัญหาที่พบ ได้แก่ ขาดการเอาใจใส่ในการเข้าถึงแหล่งปัญหาที่แท้จริง ขาดข่าวสารแก้ไขปัญหาลับไว และทันเหตุการณ์ ขาดการวางแผนและความร่วมมือ รวมถึงความต่อเนื่องในการแก้ปัญหา อ้อมองข้ามปัญหาทุกเรื่องเกี่ยวกับพฤติกรรม ขาดความเอาใจใส่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบ และงบประมาณที่จะสนับสนุนในการแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรเข้าถึงปัญหา เพื่อนำเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขให้สภาพดีขึ้น การทดสอบสมรรถภาพร่างกาย สถิติปัญญา อารมณ์ และความกดดันเพื่อเก็บเป็นข้อมูลได้ ควรติดตาม และตรวจสอบในการแก้ไขปัญหาลับไวทุกครั้ง ควรมีการประชุมชี้แจงระหว่างครู ผู้ปกครอง และผู้บริหาร ร่วมมือกันแก้ไขปัญหายั่งยืน และจัดกิจกรรมสร้างกระบวนการกลุ่ม

3.6 ด้านการส่งต่อ

ปัญหาที่พบ ได้แก่ สถานภาพปัญหาการเงินของผู้ปกครอง ยังมีรายได้น้อย เนื่องจากนักเรียนบางกลุ่มใช้งบประมาณในการรักษาตนเอง เกี่ยวกับด้านสมอง ขาดความร่วมมือระหว่าง ครู ผู้ปกครอง และผู้บริหาร ข้อมูลนักเรียนที่ได้รับไม่เป็นปัจจุบัน ควรมีครูแนะแนวในสถานศึกษาเพื่อเป็นผู้ประสานเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียน และที่บ้านของนักเรียน หน่วยงานที่รับผิดชอบมีน้อยและอยู่ไกลกับสถานศึกษา และขาดความเอาใจใส่ของผู้ปกครองเอง เนื่องจากผู้ปกครองมีปัญหาทางด้านครอบครัว

ข้อเสนอแนะ ได้แก่ควรมีการประสานงานที่ดี หน่วยงานภาครัฐ ควรมีกองทุนในการสนับสนุนนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านสมอง เก็บทะเบียนประวัตินักเรียนตั้งแต่สมัครเข้าโรงเรียน และแจ้งการเปลี่ยนแปลงประวัติเดิม เพิ่มหน่วยงานในการให้คำปรึกษาให้มากขึ้น ติดต่อรายงานกับครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ขอเจ้าหน้าที่เข้ามาแนะนำนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดการส่งต่ออย่างเป็นระบบให้มากขึ้น ปัญหาของนักเรียนจะได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง เสนอว่า ควรมีโรงเรียนนักเรียนที่มีปัญหาให้เป็นรูปธรรม หรือมีครูเฉพาะทางอยู่ ทุกโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น และครูประจำชั้นคนเก่า และครูประจำชั้นคนใหม่ ควรพูดคุยปัญหาของนักเรียนแต่ละคน ควรจัดเก็บเอกสารให้เป็นปัจจุบัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ผู้วิจัยพบประเด็นที่จะอภิปรายได้ดังนี้

1. การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาของโรงเรียน ประถมศึกษาเขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ระดับปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาสูง และให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูและผู้ปกครองประสานความร่วมมือกันเป็นอย่างดีในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พร้อมทั้งประสานงาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติอย่างจริงจัง รวมถึงจัดให้มีแผนงานและกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับพื้นที่ มีการนิเทศติดตาม รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนเกิดการพัฒนาองค์ความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เทคนิคและทักษะในงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนจัดทำมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนต่อไป จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สังคม แก้วสว่าง (2547, หน้า 66-68) ที่ได้วิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเสสะเวชวิทยา พบว่า 1) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเสสะเวชวิทยา สภาพการดำเนินงาน พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่มีสถานภาพที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กล่าวคือมีวุฒิ คุณวุฒิ มีประสบการณ์ในการสอน และประสบการณ์ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่า 10 ปี ขึ้นไป อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถ ในเรื่องการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า รวมทั้ง มีความตั้งใจจริงในการปฏิบัติงาน และมีความคิดเห็นว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่สามารถดูแลช่วยเหลือ และพัฒนานักเรียนได้ทุกคน ทุกกลุ่ม ไม่ใช่เป็นระบบที่ช่วยเหลือเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาเท่านั้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือ การดำเนินงานต่างๆ ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู จำแนกตามเพศในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และไม่ปฏิบัติตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างได้รับการฝึกอบรมพัฒนา เพื่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเชื่อมโยงไปสู่การดำเนินงาน

ในด้านต่างๆ เช่น งานนักเรียนเป็นรายบุคคล งานคัดกรองนักเรียน งานส่งเสริมนักเรียน งานป้องกันและแก้ไขปัญหา และงานส่งต่อ เป็นต้น ตลอดจนการเอาใจใส่ของระดับต้นสังกัด กระทรวง กรม ที่มีการติดตามผล การดำเนินงานของโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชัย เจริญศรี (2546, หน้า 75-79) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูที่ปรึกษาและนักเรียนของ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูเพศหญิง และเพศชาย มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหาครูเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นว่าได้ปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยครูเพศหญิงระบุว่ามีการปฏิบัติในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงกว่าครูเพศชาย ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู จำแนกตามอายุ ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูอายุต่ำกว่า 30 ปี สูงกว่า 30 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประสบการณ์ และแนวคิดของผู้บริหาร และครูอายุต่ำกว่า 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไปมีความชำนาญในวิชาชีพของตนไม่เหมือนกัน รวมถึงการพัฒนา ฝึกอบรมที่ต่างกัน จึงมีทัศนคติต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี –ปริญญาตรี และวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และไม่ปฏิบัติตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูไม่ว่าวุฒิการศึกษาต่างกันหรือไม่ก็ตามก็ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา จึงจะทำให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นแต่เพียงว่าผู้บริหารและครูหลายคนมีอาจเข้าศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้ เพราะมีข้อจำกัดในหลายด้าน จึงทำให้ไม่ได้รับวุฒิการศึกษาสูงขึ้น อีกทั้งผู้บริหารและครูไม่ว่าจะต่ำกว่าปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีต่างก็ได้รับการพัฒนาทั่วหน้ากัน อันจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่ผู้บริหารและครู เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนให้สำเร็จตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จึงส่งผลต่อการมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จันทนา บุญรุ่ง (2548, หน้า 133-136) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาและการได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีบทบาทและปัญหา การปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ครูที่ปรึกษาที่มีวุฒิการศึกษา และการได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมและพื้นฐานทาง การแนะแนวต่างกัน มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วย การใช้หลักจิตวิทยา โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร และครู จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ผู้บริหาร และครูระยะเวลาการปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไปมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา ได้มีการสร้างความเข้าใจและประสานความร่วมมือกันในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยการทำงานเป็นทีมส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วย การใช้หลักจิตวิทยา โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็น ของผู้บริหาร และครู พบว่า การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อให้ นักเรียน ได้ดูแลตนเอง ช่วยเหลือตนเองให้อยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิตของตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทอร์มา (อ้างถึงใน วีระ โอบอ้อม, 2549, หน้า 87) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจทัศนคติในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาลVirginia Beach City Public School ซึ่ง ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องกับโรงเรียน (ผู้ปกครอง ผู้บริหารโรงเรียนคณาจารย์ ครูแนะแนว และนักเรียน) พบว่า ทัศนคติในภาพรวมก็คือโปรแกรมการแนะแนวและให้คำปรึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นสิ่งที่มีความประโยชน์มาก ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยคือผู้บริหารงาน แนะแนวต้องมีการพิจารณาบทบาทในเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน การ สนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาพยายามจัดหาโปรแกรมเพื่อช่วยเหลือทางวิชาการแก่นักเรียน และสำรวจ อัตราส่วนระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน และงานวิจัยของ วิโรจน์ สุรสาคร (2550, หน้า 122) ได้ วิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนคร นครปฐม พบว่า 1. สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัด

เทศบาลนครนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) การส่งเสริมและพัฒนา 2) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข 3) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 4) การส่งต่อ และ 5) การคัดกรองนักเรียน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรล้วนมาจากความรักเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น กล่าวคือ การเลี้ยงดูบุตรออกมาได้ไม่ดี มักเกิดจากการที่พ่อแม่มีความเครียด มีการจัดการกับตัวเองได้ไม่ดี ฉะนั้นหน้าที่หลักอันแรก คือ พ่อแม่ต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเองเสียก่อน จากนั้นก็พยายามเข้าใจลูกให้ความรักกับวินัยไปด้วยกัน ลูกก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ได้ เข้าใจตนเองและผู้อื่น เข้าใจโลกเป็นบุคคลที่เต็มไปด้วยคุณค่า ของความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง จึงสามารถจำแนกปัญหาและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ปัญหาในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน มีดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ผู้บริหารและครูมีภาระงานด้านการจัดการเรียนการสอนมาก จึงไม่สามารถสร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ผู้บริหารและครู ได้รับความข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือและไม่ถูกต้อง ขาดข้อมูลบางส่วนจากนักเรียน เนื่องจากผู้ปกครองไม่แจ้งข้อมูลที่ถูกต้อง ด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ ผู้บริหารและครู ขาดแคลนสถานที่จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนได้แสดงศักยภาพของตนเอง ด้านการป้องกัน คือ ผู้บริหารและครูดูแลผู้เรียนได้ไม่ทั่วถึง เพราะผู้เรียนมีจำนวนมากกว่าสัดส่วนของครูผู้ดูแลนักเรียน ด้านการแก้ไขปัญหา คือ ผู้บริหารและครูขาดความต่อเนื่องในการแก้ปัญหาของผู้เรียน รวมถึงงบประมาณที่สนับสนุน และด้านการส่งต่อ คือ ผู้บริหารและครูไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานในสถานศึกษาเป็นผู้ประสานเชื่อมโยงระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

ข้อเสนอแนะในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน มีดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ผู้บริหารและครูควรจัดกิจกรรมพบปะผู้ปกครองเพื่อความสำคัญของการให้ข้อมูลนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ ผู้บริหารและครู ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองพูดคุยใน การคัดกรองข้อมูลของผู้เรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน คือ ผู้บริหารและครูควรจัดหาสถานที่ให้ผู้เรียน เพื่อส่งเสริมความถนัดในด้านต่างๆ เช่น ดนตรี กีฬา เป็นต้น ด้านการป้องกัน คือ ผู้บริหารและครู ควรกระตุ้นเสริมสร้างความมั่นใจให้เกิดต่อผู้เรียนและศึกษาข้อมูลโดยขอความร่วมมือในการป้องกันจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง เป็นต้น ด้านการแก้ไขปัญหา คือ ผู้บริหารและครูควรพัฒนาดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและจัดตั้งกองทุนสนับสนุนหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง และด้านการส่งต่อ คือ ผู้บริหารและครูควรจัดตั้งผู้ประสานงานของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากปัญหาและข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ ผู้บริหารและครูจะต้องร่วมมือกันในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยา และต้องมีการนิเทศ และติดตาม ประเมินผลนักเรียน ตลอดจนประสานงานระหว่าง บ้าน โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญส่ง จิตรมณีโรจน์ (2549, หน้า 170) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักเขตพื้นที่การศึกษามุททาสคร พบว่า บุคลากรทุกระดับที่ผู้บริหารและครูจะต้องให้การสนับสนุนและให้ความสำคัญต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บุคลากรมีการวางระบบและกลไกที่ดีใน การดำเนินงาน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถที่เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน มีการมอบหมายงานที่ชัดเจน มีการอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก นอกจากนี้ยังมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ และมีการนำความรู้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับไปพัฒนา และปรับปรุงงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากการอภิปรายผลผู้วิจัยสรุปเป็นข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยา โรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัด กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1.1 ผู้บริหารและครูควรมีการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสำรวจตนเอง และรู้จักตนเองดีขึ้นอันจะเป็นแนวทางให้ผู้เขียนได้อยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุขได้

1.2 ผู้บริหารและครูควรมีใช้เครื่องมือทางจิตวิทยากับนักเรียนให้มีความหลากหลายเหมาะสมกับนักเรียนทุกช่วงวัย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนในกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงได้

1.3 ผู้บริหารและครูควรมีนโยบายจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนในกลุ่มเสี่ยงให้เป็นกลุ่มปกติอย่างยั่งยืนได้ ยกตัวอย่างเช่น กิจกรรมพัฒนาตนเอง เป็นต้น

1.4 ผู้บริหารและครูควรมีส่วนร่วมในการให้นักเรียนที่มีผลการเรียนดีจับคู่กับนักเรียนที่มีผลการเรียนอ่อน ซึ่งจะทำให้นักเรียนทั้งคู่มีปฏิสัมพันธ์กัน คู่กันและสามารถเกื้อกูลกันในเนื้อหาวิชาการของผู้เรียนได้

1.5 ผู้บริหารและครูควรประสานความร่วมมือกับครูผู้สอนในการแก้ปัญหา ด้านการเรียน โดยการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการแก้ปัญหานักเรียน

1.6 ผู้บริหารและครูควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน หรือบุคคลภายนอก เพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม และการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือให้สมบูรณ์มากขึ้น

1.7 ผู้บริหารและครูควรทำความเข้าใจ เรื่องการช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาให้ตรงกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาของโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปนั้นควรทำการศึกษา ดังนี้

2.1 ควรมีการศึกษายุทธศาสตร์ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียน ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 ควรศึกษาการดำเนินงานของสถานศึกษาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทุกโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาของกรุงเทพมหานคร

2.3 ควรศึกษาการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทุกโรงเรียนที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาของกรุงเทพมหานคร

2.4 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.5 ควรศึกษาสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้หลักพุทธศาสน์มาประยุกต์ใช้กับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน